

Η συζήτηση της ομηγύρεως σε συγγενικό σπίτι εξαιτίας γιορτής αγαπημένου συγγενούς έφτασε και στη συμπλήρωση του μηχανογραφικού, ενόψει των Πανελληνίων Εξετάσεων που πλησιάζουν. Η κόρη του εορτάζοντος, υπέροχο παιδί και πολύ καλή μαθήτριά, είχε από καιρό δηλώσει την επιθυμία της να ακολουθήσει τα παιδαγωγικά. Οι γονείς της έφεραν στην αρχή λίγες αντιρρήσεις, μόνο και μόνο για τις λίγες και δύσκολες προοπτικές επαγγελματικής απο-

κατάστασης. Σύντομα όμως συντονίστηκαν με την επιθυμία της και όλο το σπίτι συντάχθηκε στην προσπάθεια της.

Το βραδάκι εκείνο, μιας και παρευρίσκονταν θείοι και ξαδέλφια, ανακοινώθηκε επισήμως και η επιλογή της κοπέλας. Μαζί με τα συγχαρητήρια, ακούστηκε και το γνωστό, πολύ συνηθισμένο: «Δασκαλίτσα λοιπόν! Για κορίτσι μια χαρά! Καλή επιτυχία!»

Δεν ήταν η πρώτη φορά που είχα ακούσει αυτό το σχόλιο. Και πάντα, κάθε φορά που το ακούω, ένα παράπονο και μια διαμαρτυρία φτάνει μέχρι τα χείλη μου. Τις περισσότερες φορές σιωπώ, οι σκέψεις όμως δεν μ' αφήνουν και τριβελίζουν το μυαλό, αναζητώντας να βρουν το δίκιο τους.

Εμείς, ένας ολόκληρος λαός, αλωνίζουμε και συχνά ασελγούμε πάνω



στον ομορφότερο τόπο της γης. Αυτός όμως ο τόπος, που τον ορέχτηκαν πολλοί κι άπλωσαν πάνω του χέρι αρπακτικό για να τον κατακτήσουν, έμεινε όρθιος και ελεύθερος, γιατί κάποιες ...δασκαλίτσες και κάποιοι ...δασκαλάκοι αναλώθηκαν σε παγωμένες τάξεις με 70 και 80 παιδιά, φυτεύοντας στο μυαλό και την καρδιά τους το όραμα μιας ζωής με πατρίδα και νόημα.

Χωρίς προοπτικές μιας λαμπρής καριέρας, χωρίς προσδοκίες για αυξήσεις μισθών και μπόνους, ξεχασμένοι από την κεντρική διοίκηση αλλά πάντοτε αγαπητοί στις μικρές κοινότητες των Ελλήνων όπου γης, κάθε μέρα, σε κάθε διδακτική ώρα, έφτιαχναν ανθρώπους ικανούς να αγωνιστούν για κάτι, ικανούς να στηρίξουν ένα σπίτι, ικανούς να βρουν τη χαρά όχι στην ηδονή αλλά στο καθήκον, ικανούς να θυσιάζονται για σύντροφο, για παιδιά και για την κοινωνία ολόκληρη. Δημιουργούσαν από το μηδέν, ανθρώπους – κύτταρα υγείας, ικανά να αντισταθούν στη σαπίλα των καιρών. Τα μαθήματα τους ήταν συχνά από στήθους, καρπός πλατιάς μόρφωσης, αποκτημένης από βιβλία αγορασμένα από τον πενιχρό μισθό τους ή κληρονομημένη από πατέρες και παππούδες,

συχνά δασκάλους κι αυτούς. Δεν ήταν όμως μόνον τα λόγια του μαθήματος. Ήταν κι αυτό που εξέπεμπαν ως άνθρωποι αποστολής, ως ιεραπόστολοι πολιτισμού και Ελληνικότητας σε παιδιά ξυπόλυτα και στριμωγμένα πέντε πέντε στα ξύλινα θρανία. Ήταν αυτή η μετάδοση ενός οραματισμού, που έκανε και το κάψιμο στις παλάμες από τον χάρακα, όταν οι ξυλιές αποφάσιζαν να συνετίσουν τον άτακτο, να ξεχνιούνται και να μένει μόνον το ζωντανό παράδειγμα και η φλόγα για ένα μέλλον καλύτερο.

Κάποτε αλλάξαν οι καιροί και οι ξυλιές καταργήθηκαν. Άρχισαν όμως οι μαθητικές καρδιές να μένουν όλο και συχνότερα στο κρύο και το σκοτάδι. Οι σχολικές αίθουσες ζεστάθηκαν και τα βιβλία, άφθονα πια, άρχισαν να μουντζουρώνονται ασυλλόγιστα, πριν φτάσουν, τέτοιες μέρες του Ιουνίου, να σκορπίζονται ξεσκισμένα στις σχολικές αυλές. Αλλά και τότε πάλι, κάποιες δασκαλίτσες και κάποιοι δασκαλάκοι, εγκαταλελειμμένοι συστηματικά από μια κεντρική διοίκηση που δεν έμαθε ποτέ να παράγει όραμα και να το υποστηρίζει, όρθωσαν στη σχολική τάξη το υστέρημα της δικής τους φλόγας και έστησαν οράματα μικρά, ταπεινά, τροφοδοτημένα όμως από ιδέες μεγάλες, πίστη γερή και αγάπη ικανή να συντροφέψει ανθρώπους μέχρι τα γεράματά τους.

Πέρασαν οι καιροί των βάρβαρων, αποδείχτηκε όμως ότι καμιά εξουσία, όσο δημοκρατικά εκλεγμένη κι αν είναι, δεν θέλει ανθρώπους τόσο ευφυείς, τόσο ευαίσθητους, τόσο δημιουργικούς, τόσο οραματιστές, ώστε να γίνουν επικίνδυνοι για την εκάστοτε τάξη των πραγμάτων. Μπορεί η κάθε λογής εξουσία να δυσκολεύεται να μοιράσει δύο γαιδάρων άχυρα, σε ένα όμως επέδειξε απίστευτη συ-



στηματικότητα και επινοητικότητα: Στην απαξίωση του δάσκαλου. Και πράγματι,